

Nr 187.

Av herrar **Björkman** och **af Ekenstam**, med förslag till lag om ändring i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete.

Under den tid, som förflutit sedan lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete trätt i kraft, har erfarenheten givit vid handen, att denna lag är behäftad med vissa svagheter och brister. Emellertid torde en del smärre ändringar i denna lag vara tillfyllestgörande för åvägabringande av fullt tillfredsställande förhållanden på den sociala olycksfallsförsäkringens område.

Innan större organisatoriska förändringar i den sociala olycksfallsförsäkringen vidtagas, synes det under alla förhållanden, att de mera allmänt erkända och framträdande svagheter i den nuvarande lagen böra undanröjas, och att åt erfarenheten under en längre eller kortare period därefter bör överlämnas att giva svaret på frågan, om eller i vilken mån ytterligare förändringar kunna synas erforderliga.

Med utgångspunkt från denna åskådning föreslås revision i vissa delar av gällande olycksfallsförsäkringslag.

Beträffande § 6.

I fråga om bestämmelserna för beräkning av sjukpenningen efter karenstiden synes en förenkling böra ske.

Statens Besparingskommitté har i sitt betänkande av den 19 februari 1925 föreslagit, att sagda sjukpenning skulle bestämmas med stöd av nedanstående tabell:

Arbetsförtjänst	Daglig sjukpenning
Kronor	Kronor
Intill 450	0:75
450— 749	1:—
750—1,049	1:50
1,050—1,349	2:—
1,350—1,649	2:50
1,650—1,949	3:—
1,950—2,249	3:50
2,250 och däröver	4:—

Säkerligen kommer ett beräkningssätt, som grundas på en dylik tabell, att väsentligt minska de ofta besvärliga och tidsödande utredningsarbeten, som föranledas av nuvarande bestämmelser angående arbetsförtjänstens uppskattning, och sålunda leda till besparingar i förvaltningskostnaderna.

Tabellen är emellertid uppgjord under förutsättning av en ur olika synpunkter olämplig förkortning av karenstidens längd. Vid nuvarande karenstid om 35 dagar innebär den någon minskning av de från och med 36:e dagen efter dagen för olycksfallet utgående ersättningarna i form av sjukpenning.

En annan olägenhet med bestämmande av sjukpenningen efter karenstiden enligt kommitténs tabell är, att, om sjukpenningen under karenstiden utgår enligt av kommittén föreslagna och nedan förordade bestämmelser, betydande grupper arbetare skulle erhålla lägre sjukpenning efter karenstiden än under nämnda tid.

För att under tillämpning av den av kommittén föreslagna beräkningsmetoden i görligaste mån råda bot för ovan sagda olägenheter har utarbetats nedanstående tabell för bestämmande av sjukpenningen efter karenstiden, innebärande en ökning av lägsta sjukpenningen till kronor 1: 50. I övrigt utgå ersättningar enligt denna tabell med i medeltal minst samma belopp, som nu äro fastställda. Arbetare med årsavlöningar om kronor 2,300:— och däröver skulle erhålla över lag något förhöjda ersättningar.

Arbetsförtjänst Kronor	Daglig sjukpenning Kronor
Intill 950	1: 50
950—1,229	2: —
1,230—1,499	2: 50
1,500—1,779	3: —
1,780—2,049	3: 50
2,050—2,299	4: —
2,300 och däröver	4: 40

Ett bestämmande av sjukpenningen med hjälp av denna tabell medför någon ökning i de totala ersättningarna, men dock icke större än att de ökade kostnader, arbetsgivarna härigenom få ikläda sig, fullt torde kompenseras genom de vid tabellens tillämpning minskade förvaltningskostnaderna.

Beträffande § 9.

I 9 §, 3 stycket, stadgas, att därest avlöning helt eller delvis utgöres av naturaförmåner, uppskattas dessa förmånens värde efter de å arbetsorten gällande priser eller efter andra grunder, som finnas lämpliga.

Vid fastställande av den skadades arbetsförtjänst har det i fall, där naturförmåner utgå, städe visat sig förenat med stora svårigheter att uppskatta dessa på ett fullt tillfredsställande sätt. Det vore fördenskull synnerligen fördelaktigt, om försäkringsrådet gäves uttrycklig befogenhet att meddela bestämmelser angående denna uppskattning.

Även efter den senast företagna ändringen av 9 § händer det, att arbetsförtjänsten, efter vilken den skadade erhåller sin ersättning, fastställs till

synnerligen lågt belopp. Det synes som om en ersättning, fastställd efter en avlöningssumma, som icke i något fall finge understiga 600 kronor, icke kunde i något hänseende anses för högt tilltagen. Någon närmare motivering för en sådan ändring av 9 §, 4 stycket, att beloppet 450 kronor ersattes med 600 kronor, torde icke vara erforderlig.

På grund av i annat sammanhang gjort förslag om höjning av sjukpenningen under tiden efter den 35:e dagen efter dagen för olycksfallet kommer den föreslagna höjningen av minimiavlöningen att äga tillämpning endast vid fall, där livränta skall utgå.

Beträffande § 16.

I 16 § stadgas, att såsom bidrag till bestridande av omkostnaderna för Försäkringsrådets och Riksförsäkringsanstaltens verksamhet skall för varje försäkring i Riksförsäkringsanstalten till statsverket erläggas tilläggsavgift med belopp motsvarande fem procent av försäkringsavgiften.

Ålderdomsförsäkringskommittén, som utarbetat förslaget till olycksfallsförsäkringslag, utgick från den principen, att kostnaderna för försäkringen skulle täckas av statsmedel jämte bidrag av arbetsgivarna. Kommittén avsåg, att arbetsgivarnas tilläggsavgifter och bidrag skulle utgöra omkring hälften av Försäkringsrådets och Riksförsäkringsanstaltens sammanlagda förvaltningskostnader. Efter en uppskattning av kostnaderna för Riksförsäkringsanstaltens verksamhet till 730,000 kronor årligen fann Ålderdomsförsäkringskommittén, att arbetsgivare, som försäkrat sina arbetare i Riksförsäkringsanstalten, borde bidraga till ifrågavarande förvaltningskostnader med 5 procent av premierna.

Kostnaderna för den sociala olycksfallsförsäkringen hava emellertid blivit helt annorlunda, än vad förenämnda kommitté föreställt sig. Riksförsäkringsanstaltens förvaltningskostnader hava sålunda under åren 1918—1924 varierat från 1,635,000 till 3,155,000 kronor. Detta förhållande, att staten till huvudsaklig del betungas med Riksförsäkringsanstaltens förvaltningskostnader, torde vara i behov av omedelbar korrigerings. Det synes då icke föreligga någon anledning, varför icke Riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare i likhet med de ömsesidiga bolagens böra bestrida de med själva försäkringsverksamheten förenade kostnader.

Enligt av Riksförsäkringsanstalten för Besparingskommittén utförd beräkning komma anstaltens kostnader för fullgörande av anstaltens uppgifter utöver 1916 års lag att uppgå till i runt tal 100,000 kronor årligen. Förvaltningskostnaden för ersättningarnas bestämmande åt statens arbetare äro av anstalten beräknade till 50,000 kronor om året. Dessa förvaltningskostnader — sammanlagt 150,000 kronor — torde böra helt täckas av statsmedel.

Riksförsäkringsanstaltens kostnader för utarbetande av den officiella statistiken torde belöpa sig till i runt tal 150,000 kronor och böra efter lika grunder fördelas å landets samtliga arbetsgivare och icke uteslutande åvila försäkringstagarna i anstalten. Som de ömsesidiga bolagens bidrag till de statliga försäkringsorganen årligen överstiga 200,000 kronor, deltaga bolagens

försäkringstagare i kostnaderna för statistikens utarbetande med belopp, som kunna uppskattas till drygt hälften av förenämnda kostnad.

Avdrages nu ifrågavarande belopp 300,000 kronor från anstaltens hela förvaltningskostnad, för år 1924 uppgående till i runt tal 1,650,000 kronor, återstå 1,350,000 kronor eller omkring 25 % av premieinkomsterna, som rättvisligen böra täckas av försäkringsavgifterna från anstaltens försäkringstagare.

För klarläggande av dessa förhållanden hänvisas till nedanstående tabell:

Riksförsäkringsanstalten.

År	Olycksfallsförsäkr.-avg. enl. årsberättelserna.	Totala förvaltn.-kostn.	Inlevererade tilläggsavgifter enl. 16 §.	Förvaltningskostnader efter förenämnda avdrag av 300,000 kronor.	
				Kr.	Procent av premierna.
1918	7,622,000	1,635,000	261,000	1,335,000	17.5
1919	8,839,000	2,603,000	272,000	2,303,000	26.1
1920	10,483,000	3,155,000	729,000	2,855,000	27.2
1921	7,912,000	2,483,000	526,000	2,183,000	27.6
1922	5,528,000	2,002,000	413,000	1,702,000	30.8
1923	5,073,000	1,749,000	332,000	1,449,000	28.6
1924	5,489,000	1,667,000	299,000	1,367,000	24.9

Det torde fördenskull icke med fog kunna göras någon erinran mot, att tilläggsavgiften för anstaltens försäkringstagare höjes till åtminstone 15 % av olycksfallsförsäkringsavgifterna, varigenom statens utgifter för själva försäkringsverksamheten komma att högst väsentligt nedbringas.

Beträffande § 37.

Besparingskommitten har med rätta framhållit, det nuvarande bestämmelse, att sjukpenning under den s. k. karenstiden göres avhängig av pensionsavgiften, medför, att sagda sjukpenning i genomsnitt blir avsevärt lägre än under därpå följande sjukdomstid, och ofta även i övrigt lett till egendoliga resultat för den skadade. En förenkling av bestämmelserna, som samtidigt medför rättvisare fördelning av ersättningarna åt olika kategorier skadade, erhålles, om, såsom kommittén föreslagit, den skadades ålder och kön i stället lägges till grund för bestämmande av sjukpenningens storlek.

Besparingskommitténs förslag, vilket torde böra biträdas, innebär, att sjukpenningen under karenstiden utgår till skadad manlig arbetare om 18 års ålder eller däröver med kronor 2:50, till kvinnlig arbetare i samma åldersgrupp med kronor 2:—. Arbetare under 18 år skulle erhålla, manliga 2 kronor och kvinnliga 1:50 kronor.

Betydande besparingar i arbete och kostnader för försäkringens administration torde vinnas genom en sådan lagändring.

På grund av vad sålunda anförts tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen ville för sin del antaga följande

lag om ändring i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete:

Härigenom förordnas, att nedan nämnda paragrafer i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete skola hava följande ändrade lydelse:

6 §. Har arbetare — — — —

1) — — — —

a) — — — —

b) Sjukpenning för varje dag, utgörande vid förlust av arbetsförmågan ett belopp, bestämt på grund av den skadades årliga arbetsförtjänst enligt nedanstående tabell, och vid nedsättning — — — — en fjärdedel;

2) — — — — bedömande av förlust eller nedsättning av arbetsförmågan.

Arbetsförtjänst Kronor.	Daglig sjukpenning Kronor.
Intill 950	1: 50
950—1,229	2: —
1,230—1,499	2: 50
1,500—1,779	3: —
1,780—2,049	3: 50
2,050—2,299	4: —
2,300 och däröver	4: 40

9 § 3 stycket: Utgöres — — — — tillämpliga. Försäkringsrådet äger meddela bestämmelser angående ifrågavarande uppskattning.

4 stycket: Överstiger — — — — beräkning. Understiger den årliga arbetsförtjänsten 600 kronor — — — — belopp.

16 § 1 stycket: Såsom bidrag — — — — motsvarande 15 procent — — — — omförmäles.

37 §. Intill dess — — — — grunder;

dock att den dagliga sjukpenningen skall utgå med följande belopp, nämligen:

a) till skadad manlig arbetare, som fyllt 18 år . . . Kr. 2: 50

b) » » kvinnlig » » » » . . » 2: —

c) » » manlig » som icke fyllt 18 år . » 2: —

d) » » kvinnlig » » » » » . » 1: 50

samt att sjukpenning ej utgår med mindre sjukdomen varat under mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet.

I fråga om — — — — statsmedel.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1927, men skall icke hava tillämpning på olycksfall, som inträffat före nämnda dag.

Stockholm i januari 1926.

G. A. Björkman.

Th. af Ekenstam.

